

~~Nr rej 2158~~

Poznań, dnia 23 czerwca 1983 r.

2
poz. 186

Tajne spec. znaczenia

Egz. Nr 1

INFORMACJA
=====

podsumowująca przebieg wizyty papieża Jana Pawła II
w Poznaniu w dniu 20.06.1983 r.

I. Okres przygotowań do wizyty

- Polityczno-operacyjne rozpoznanie przygotowań do wizyty Jana Pawła II w Poznaniu prowadzono w ramach sprawy obiektowej krypt. "Wizja II". W wyniku podjętych przedsięwzięć dokonano:
- wyprzedzającego rozpoznania organizacyjnych i programowo-duszpasterskich przygotowań Archidiecezjalnego Komitetu Organizacyjnego d/s II. Pielgrzymki Ojca św. do Ojczyzny" oraz odpowiednich komitetów na szczeblu dekanalnym i parafialnym;
 - aktywnie kontrolowano operacyjnie zgodność poczynań strony kościelnej z obowiązującym porządkiem prawnym PRL i podjętymi zobowiązaniami wobec władz państwowych;
 - neutralizowano poprzez osobowe źródła informacji i nasilone rozmowy operacyjno-profilaktyczne inicjatywy poszczególnych księży oraz środowisk i osób kontrolowanych przez wspomagające Wydziały operacyjne tut. KWMO, które mogłyby godzić w politykę wewnętrzną i zagraniczną państwa oraz stanowić zagrożenie dla ładu i porządku publicznego oraz osobistego bezpieczeństwa Papieża;
 - w środowiskach kontrolowanych przez Służbę Bezpieczeństwa kształtowano atmosferę sprzyjającą realizacji polityki wyznaniowej władz państwowych oraz destrukcyjnie wpływano na społeczne emocje związane z przygotowaniem strony kościelnej do masowego udziału wiernych w uroczystościach w dniu 20 czerwca br.

TSZ 1252

X2-001513/83

001782/83

Bezpośrednie przygotowania do wizyty prowadzone były we współdziałaniu Archidiecezjalnego Komitetu z przedstawicielami władz wojewódzkich. Na tym odcinku nie występowały zasadnicze rozbieżności stanowisk. Zastrzeżenia władz co do projektu głównego ołtarza zostały uwzględnione przez Kurię. Strona kościelna realizowała wspólne ustalenia.

Natomiast wśród kleru występowały obawy, iż przygotowania do uroczystości nie zostaną ukończone w czasie. Obawiano się również małej frekwencji wiernych, czemu strona kościelna starała się zapobiec poprzez ograniczenie ilości sektorów do których miały obowiązywać karty wstępu i wzmożone działania duszpastersko-agitacyjne.

Wśród wiernych nie notowaliśmy przejawów zbiorowego fanatyzmu religijnego. Odesobnione niezadowolone powstawały w związku z dniem wolnym od pracy i nauki 20 bm. Kuria skrupulatnie zbierała informacje o przypadkach nieuzyskiwania zwolnień z pracy i podejmowała interwencje za pośrednictwem Wydziału d/s Wyznań, zaś Ordynariusz Poznański wystosował osobiście pisemne prośby do kierownictw 15 największych zakładów pracy w Poznaniu oraz do Wojewodów: poznańskiego i tam gdzie sięga archidiecezja poznańska o spowodowanie, aby dzień 20 czerwca był wolnym od pracy i nauki w zamian za odpracowanie w innym terminie. Inna znacząca kontrowersja ujawniła się podczas kolejnej rozmowy Wojewody Poznańskiego z abpem J. Stroba w dniu 11.05.1983 r. gdy Ordynariusz Poznański przedstawił sugestię Papieża, iż z zadowoleniem przyjąłby on możliwość udania się pod pomnik "Czerwca - 56". Władze wojewódzkie oddaliły tę propozycję motywując swoje stanowisko względami ładu i bezpieczeństwa. Arcybiskup nie oponował.

II. Przebieg wizyty

Uroczystości z udziałem Papieża w Poznaniu w dniu 20 bm przebiegały zgodnie z programem kościelnym oraz uzgodnieniami z władzami wojewódzkimi. Nie wywołały zakłóceń porządkowych oraz nie przekształciły się we wrogą manifestację, mimo przypadków iniegowania takowych przez grupy, głównie młodzieży studenckiej i grupę pielgrzymkową z Wybrzeża Gdańskiego. Wśród wrogich i szkodliwych akcentów politycznych podczas im-

4
26

prez eksponowano symbole czerwca 56 w postaci składanych krzyży i znaczków. Eksponowano także hasła "Solidarności" na transparentach i flagach - ogółem ok. 40. Większość transparentów i flag posiadała grupa gdańska, m.in. z hasłami: "Ojciec św. pobłogosław Solidarność", "Ciąg dalszy nastąpi.", flagę z krzyżem i napisem "Wolność". Stwierdzono również nieliczne transparenty z treściami nawiązującymi do tematyki niepodległościowej o brzmieniu "Nie może być Europy sprawiedliwej bez wolnej i niepodległej Polski w jej historycznych granicach" oraz znaki Polski Walczącej. /Pełny wykaz haseł w załączeniu/.

Na trasie powrotu Papieża na lądowisko stwierdzono, w wyniku wcześniejszego rozpoznania operacyjnego środowiska DA, ok. 500 osobową grupę młodzieży, w okolicy domów akademickich przy ul. Kórnickiej, która swoim zachowaniem i wznoszonymi okrzykami "Ojciec św. zatrzymaj się" zamierzała doprowadzić do chwilowego zatrzymania kolumny papieskiej, jednak bezskutecznie.

W kulminacyjnym punkcie głównej uroczystości zgromadziło się ok. 600 tys. osób, zaś na trasach przejazdu: do Katedry - 80tys., z katedry - 90 tys.. Gromadzenie się i rozchodzenie uczestników z rejonów uroczystości odbywało się płynnie.- od godzin wieczornych dnia 19-go bm do godzin popołudniowych dnia 20-go bm.

Homilia papieska w odbiorze zebranych miała wyraźnie stonowany charakter. Obok treści religijnych zawierała sugestywnie akcentowane fragmenty patriotyczno-regionalne oraz społeczne dot. głównie rolników. Papież krótko wspominał także o symbolicznych krzyżach pomnika Czerwca 56. Zauważył, iż pragnie w duchu uklęknąć w tym miejscu dla złożenia czci. Wywołało to aplauz zebranych. Zebrani spontanicznie reagowali także na inne pozareligijne wypowiedzi Papieża unosząc palce i składane krzyże Czerwca 56 w kształcie litery "V".

Pieśń "Boże coś Polskę" odśpiewano ze zmienionymi słowami. Po uroczystości głównej na uwagę zasługiwał wzmożony ruch pieszych w rejonie pomnika "czerwca 56". Nie spowodowało to jednak zakłóceń porządkowych.

Organizatorzy imprezy głównej z Papieżem, zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami apelowali do zgromadzonych o zachowanie religijnego charakteru uroczystości, a następnie spokojne re-

5
34

zejście się. Porządkowa służba kościelna generalnie realizowała wcześniejsze uzgodnienia. Niemniej stwierdzono przypadki:

- obojętnego traktowania zaleceń funkcjonariuszy MO podczas głównej uroczystości;
- ostentacyjnego włączania się we wspomniane żywiołowe reakcje uczestników na wypowiedzi Papieża o treściach społeczno-politycznych i solidaryzowanie się z grupami przejawiającymi negatywne polityczne intencje;
- w rejonie katedry usiłowali niekiedy nie respektować oznak sił porządkowych MSW. Wynikało to głównie ze zbyt późnego poinformowania przez organizatorów kościelnych służb porządkowych o zasadach współdziałania z siłami MSW;
- mało skuteczne działania kościelnych służb porządkowych w rejonie lądowiska spowodowały wejście ok. 2 tys. wiernych w ten rejon. Nie zakłóciło to jednakże przebiegu uroczystości powitania i odlotu Jana Pawła II.

III. Oceny i wnioski dot. polityczno-operacyjnych efektów wizyty Jana Pawła II w Poznaniu

Posiadane rozpoznanie operacyjne w kontrolowanych przez Wydział IV środowiskach wskazuje na to, że:

- strona kościelna jest zadowolona z przebiegu uroczystości, głównie ze sprawnej organizacji /abp Stroba odbierał za to gratulacje od przybyłych biskupów/, spokojnego, religijnego jej przebiegu i dużej frekwencji, którą ocenia na ok. 1 mln osób;
Dość powszechny jest osąd w poznańskim środowisku kurialnym, że wizyta Papieża w Poznaniu obok tego, iż znacznie wzmocniła prestiż abpa J. Stroby w Episkopacie /m.in. w wyniku wypowiedzianego przez Papieża uznania dla kadr katechetów Poznania oraz Papieskiego Wydziału Teologicznego/ w niedługim czasie przyniesie także wymierne korzyści duszpasterskie i społeczne dla Kościoła poznańskiego;
- kler poznański i świeccy uczestnicy uroczystości prezentują rozbieżne oceny dot. homilii papieskiej. tj. od pełnej satysfakcji z kurtuazji wobec kościoła i wiernych Poznania i Wielkopolski po krytyczne uwagi dot. głównie braku programowych dyrektyw kierujących działalność religijną i społeczno-polityczną oraz intelektualną płytkość treści kazania.

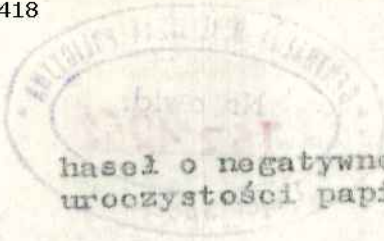
(5)

- osoby i środowiska opozycyjne odczytały jako moralne wsparcie i uzasadnienie dla swojej działalności fragmenty homilii dot. pomnika "Czerwca 56", zacytowane przez Jana Pawła II słowa kard. Wyszyńskiego do "Solidarności Wiejskiej" oraz podkreślenie zachodnioeuropejskiego rodowodu kultury polskiej;
- zachowanie zagranicznych dziennikarzy wskazywało, że przybyli do Poznania w oczekiwaniu sensacji. Z uwagi na to część z nich przebywała bezpośrednio w tłumie na uroczystości głównej. W relacjach przesyłanych do macierzystych centrali akcentowali fragmenty wypowiedzi Papieża o społeczno-politycznym charakterze oraz zauważalne w tłumie symbole "Solidarności". Tendencyjnie relacjonowali przygotowania do działań i działania MO;
- próby zorganizowania działań opozycyjno-politycznych w czasie pobytu Papieża w Poznaniu nie przyniosły inspiratorom widocznych i zamierzanych efektów z uwagi na roważną postawę uczestników uroczystości oraz działania operacyjno-polityczne poprzedzające uroczystości oraz postawę służb porządkowych w czasie jej trwania;
- kler i uczestnicy imprez w wielu przypadkach porównując sprawność i kulturę działania kościelnej służby porządkowej i MO wyrażali uznanie dla funkcjonariuszy MO. Stwierdzano, iż postawa MO w czasie uroczystości w sposób istotny powinna wpłynąć na zmianę niekorzystnego nastawienia części społeczeństwa do państwowych organów porządku, w sytuacji gdy ze strony kościelnej służby ~~pa~~ porządkowej spotykali się z BUTĄ i arogancją a niekiedy także z nieperadnością;
- w odczuciu dużej części społeczeństwa Poznania i miejscowego kleru efektywne zabiegi organizacyjne władz wojewódzkich w kwestii zabezpieczenia medycznego, gastronomicznego, komunikacyjnego spowodowały uwiarygodnienie oficjalnie głoszonych intencji władz państwowych wobec pielgrzymki Papieża i satysfakcjonowały regionalne ambicje mieszkańców Poznania.

Wyk. w 2-ch egz.

- 1 - Wydz. IV Dep. IV MSW
Kier. Grupy Oper. "ZORZA"
- 2 - spr. obiekt. krypt. "WIZJA-II"

Kier. Grupy Oper. "ZORZA"
Kier. Grupy Oper. "WIZJA-II"

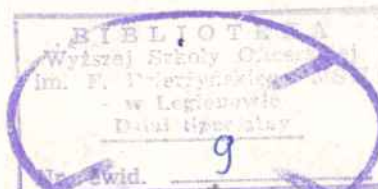

W Y K A Z
=====

7
38

hasła o negatywnej treści politycznej ustalonych podczas uroczystości papieskich w Poznaniu dnia 20 bm.

- "Studenci walczą" ze znakiem Polski Walczącej
- "Nas aresztowano i was mogą aresztować. Walczcie razem z nami"
- "Ojciec Święty módl się za aresztowanych studentów Akademii Rolniczej Poznań"
- "Solidarność" Politechnika Poznańska"
- "NZZ Politechnika Poznańska"
- "Rejtan" - pismem stylizowanym na napis "Solidarność"
- "Ciąg dalszy nastąpi"
- "Ojciec Święty pobłogosław "Solidarność"
- "NSZZ Region Pomorza Zachodniego"
- flagi o barwach narodowych z nadrukiem "Solidarność" /ok. 10szt
- flaga z wizerunkiem krzyża i napisem "Wolność"
- transparent z napisem "Gdańsk" stylizowanym na "Solidarność" na tle kraty
- "Nie może być Europy sprawiedliwej bez wolnej i niepodległej Polski w jej historycznych granicach"

Województwo 2158